

ЗАТВЕРДЖУЮ

Проректор з наукової роботи

Вінницького державного
педагогічного університету
імені Михайла Коцюбинського
проф. Коломієць А.М.

«16» березня 2026 р.

ВИСНОВОК

фахового семінару кафедри культури, методики навчання історії та спеціальних історичних дисциплін про наукову новизну, теоретичне та практичне значення результатів дисертаційного дослідження на здобуття наукового ступеня доктора історичних наук за спеціальністю 07.00.01 – історія України кандидата історичних наук, старшого викладача Зубко Ольги Євгеніївни
№ 1 від 26 лютого 2026 р.

Актуальність теми та її зв'язок з планами наукових робіт установи.

Національно-визвольні змагання 1917–1921 рр. спричинили потужну хвилю еміграції. За межами своєї державної території опинилися уряди УНР і ЗУНР, які різними методами продовжували боротьбу за повернення в Україну. Окрім того, на еміграцію вийшла значна кількість військових, мобілізованих до армій Денікіна і Врангеля, та тих, котрі внаслідок Першої світової війни потрапили в полон. Емігрантами ставали і цивільні біженці, які втікали від воєнного лихоліття та більшовицького терору. Такими ж були й трудові емігранти з Галичини. Вихідці різного соціального статусу, з поглядами широкого політичного спектру, з неоднаковим рівнем освіченості та професійної зайнятості, вони стали не тільки свідками значних соціальних, політичних, економічних і культурних рушень, а й безпосередніми учасниками переломних історичних подій.

На їх очах руйнувався світ, змінювалися суспільні відносини, виникала нова ієрархія цінностей, тому вигнання змусило їх зовсім по-іншому організувати своє життя в новому соціально-культурному просторі.

У 1920–1930-х рр. українські біженці проживали майже в усіх європейських країнах. Та все ж найбільші еміграційні центри постали в Австрії, Польщі, Румунії, Німеччині, Франції, Королівстві сербів, хорватів і словенців (з 1929 р. Югославії), Болгарії, Швейцарії, Бельгії. Знайшли притулок українські біженці й в Першій республіці чехів і словаків, де завдяки підтримці чехословацького керівництва, досить швидко перетворилася чи не найбільший інтелектуальний осередок закордонного українства, чисельністю в межах 20 000 осіб.

Зацікавленість до вивчення історії української еміграції у міжвоєнній ЧСР як в Україні, так і за її межами, спостерігалася впродовж 1990-х–2014 рр. Цьому посприяли: здобуття Україною незалежності, «відкриття архівів» і поживавлення контактів із закордонними дослідниками. У ті роки українські та закордонні

науковці акцентували увагу здебільшого на політичному житті українських вихідців, їх економіці, науці та культурі, на поверненні з небуття багатьох маловідомих і зовсім невідомих прізвищ. Тоді як нерозглянутою залишалася «інша» історія – історія еміграційного повсякдення: життя вигнанців з його щоденними справами, трудовою діяльністю, різноманітними успіхами, проблемами, зустрічами, розмовами, побутом і відпочинком.

Починаючи з 2014 р. у реаліях Антитерористичної операції (Операції об'єднаних сил) (2014–2022) та повномасштабної російсько-української війни (територіальних втрат, появи внутрішньо переміщених осіб та 368 000 тимчасово-захисених українських біженців тільки в Чехії) тема еміграційного повсякдення набула нового імпульсу.

У традиційному соціально-гуманітарному дискурсі повсякдення спершу мали за незначущу сферу, оскільки в ній зазвичай не відбувалося нічого виключного, надзвичайного, особливого. Повсякденність розуміли як сферу рутинних, звичних, одноманітно повторюваних з дня у день малих вчинків, зрозумілих і доступних, виконуваних майже автоматично, без спеціального напруження свідомості і рефлексії. Складався стереотип: оскільки ця сторона суспільства протікає поза офіційними громадськими й державними інститутами, не має публічного значення, то вона не є вартісною, нею можна знехтувати як малою величиною, що істотно не впливає на дії соціальних інститутів і механізми їх суспільної взаємодії.

В українську історико-культурологічну та соціально-гуманітарну літературу повсякдення увійшло з кінця 1990-х–початку 2000-х рр. Воно розглядається як історія процесу олюднення побуту, психологізації щоденного життя, ставлення людини до побутових проблем, до влади, держави та суспільства в цілому крізь особистісне сприйняття умов повсякденного життя.

В сучасній українській історіографії повсякдення прослідковується в переломних, кризових і трагічних сторінках вітчизняної історії: часів національно-визвольних змагань, революцій, воєн, модернізації економіки і реформування різних систем державного й суспільного устрою країни. Переважаючи більшість складають праці про радянське повсякдення, становлення і закріплення тоталітарного режиму в УСРР/УРСР (С. Кульчицький, Р. Пиріг, М. Борисенко). «Повсякденно розкритою» є й післявоєнна доба (Л. Ковпак). Жіноча повсякденність, в свою чергу, проаналізована крізь призму соціалізації, традиційного укладу родинного життя в рамках гендерної історії (О. Кісь, О. Стяжкіна). Розроблені різні аспекти міського повсякдення. Опрацьована виробнича повсякденність робітничого класу. З'ясовані побутові і ментально-світоглядні складові в селянській повсякденності.

В українській сучасній історіографії чільне місце займають й праці з історії повсякденного життя радянської інтелігенції (О. Коляструк, О. Даниленко). Натомість відсутні наукові роботи, які б відтворювали повну картину реального життя і повсякденних проблем українських вихідців, аналізували мотиви їх вчинків, розглядали труднощі повсякденного вибору, що були пов'язані з потребою поєднувати приватне життя з професійними і громадянськими («патріотичними») обов'язками.

Повсякдення українських біженців у міжвоєнній ЧСР – це, переважно, повсякдення української інтелігенції, що становила 25 % (приблизно 5 000 осіб)

від загальної кількості всіх українських емігрантів у цій країні. Цій соціально-професійній групі, залученій до розумової праці (заробляла цим на прожиття), були притаманні: певні морально-психологічні риси та власні переконання про високі завдання в суспільстві, що вирізняли її від просто осіб розумової праці; громадська й творча активність; приналежність до певного товариського середовища; відчуття єдності на основі спільних цінностей, світогляду, стилю життя, соціального статусу. Фактично, в українському еміграційному осередку у міжвоєнній ЧСР інтелігенти виконували роль об'єднувачів, громадських і культурних лідерів.

Повсякдення української еміграційної інтелігенції у Першій республіці чехів і словаків визначав широкий спектр досвідів, виборів, інтересів, уявлень про себе, оточення, подій, почуттів, життєвих стратегій. Для української еміграційної інтелігенції у цей період були вагомими: сильний поштовх до вибору національної ідентичності, осмислення свого місця, ролі та функцій в еміграційному осередку, можливість заявити про свою присутність в еміграційному громадському просторі, утвердити свій соціальний статус, реалізувати амбіції, творчий і політичний потенціал. Отже, вивчення життєвого укладу та чинників, які формували світогляд еміграційної інтелігенції у міжвоєнній ЧСР, ідентичностей і моделей її поведінки на тлі світоглядно-модернізаційних змін, національних і суспільно-політичних викликів міжвоєнної доби – усе це дає можливість скоригувати надто ідеалізований образ цієї соціальної групи, показати інтелігента-емігранта водночас і як ініціатора суспільних змін, і як заручника історичних подій в еміграційних реаліях.

Вибір теми дисертації *«Емігрантське повсякдення української інтелігенції у Чехословаччині між двома світовими війнами (1918–1939)»* зумовлений не тільки актуальністю дослідження, а і його **практичним значенням**. По-перше, до наукового обігу уведено вісім «емігрантських» біографій, здебільшого уродженців Вінниччини та Київщини. Зокрема, біографія Ніни Дяченко-Гордаш – «Подільського голосу капели О. Кошиця» – стала частиною проєкту ГО «ВІСЬ» (за підтримки «Українського жіночого фонду») «Вона звучить по-новому», спрямованого на популяризацію видатних жінок Вінниччини. У межах цього проєкту Департаментом маркетингу та туризму міста Вінниці в 2024–2025 рр. було створено пішохідні та відеоекскурсії, які розкрили жіночі історії міста: <https://www.vmr.gov.ua/ekskursiia-video-ta-istorii-pro-vydatnykh-zhinok-vinnychchyny-u-vinnytsi-predstavyly-rezultaty-proiektu-vona-zazvuchyt-po-novomu> А віднайдена біографія Трохима Пасічника була долучена фахівцями-архівістами Української вільної академії наук (УВАН) у США до формування фонду 119 «Трохим Пасічник (1896–1968) – педагог, поет» Архіву УВАН: <https://uvan.online/> По-друге, ще в 2020 р. на міждисциплінарній платформі проєкту про гастрономічну культуру «Їzhakultura» («Їжа культура») були оприлюднені матеріали про їжу в житті української еміграції міжвоєнної Чехословаччини: https://yizhakultura.com/material/20201105_0012

Тема дисертації затверджена Вченою радою Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського (протокол № 5 від 26.11.2025 р.).

Особиста участь автора в одержанні конкретних наукових результатів, викладених в дисертації. Подані до захисту наукові положення є власними напрацюванням дисертантки, всі використані ідеї, наукові результати, цитати супроводжуються належними посиланнями на їх авторів та джерела опублікування.

Ступінь обґрунтованості та достовірності наукових положень і рекомендацій. Високий рівень обґрунтованості наукових положень та висновків, сформульованих у дисертації, забезпечено як її логічно структурованою схемою, так і професійним розв'язанням низки завдань: кожен наступний розділ органічно пов'язаний з попереднім і доповнює його; використана репрезентативна джерельна база, а застосування проблемно-хронологічного принципу дало змогу виявити як добре опрацьовані, так і малодосліджені аспекти теми в межах кожного історичного періоду; предметна спрямованість дослідження відповідає паспорту наукової спеціальності 07.00.01 – історія України; одержані дослідницькі результати оприлюднено на міжнародних і всеукраїнських науково-практичних конференціях.

Методологія дисертаційного дослідження зумовлена станом вивчення проблеми повсякдення української еміграційної інтелігенції в міжвоєнній Чехословаччині та визначена дослідницькою стратегією, яка базується на міждисциплінарному підході, що дозволило забезпечити цілісність дослідницького процесу й дало змогу реалізувати мету.

Наукова новизна дослідження полягає у тому, що *уперше*: запропоновано систематизацію відмінностей матеріально-побутових проблем емігрантства, їх соціальної та трудової адаптації, духовних запитів, міжособового спілкування, хобі окремо в 1920-ті рр., і в 1930-ті рр.; продемонстровано повсякденність української еміграційної інтелігенції крізь призму труднощів з вивчення чеської мови та практичних кроків з її вивчення; уведено до наукового обігу вісім раніше невідомих біографій українських вихідців – уродженців Вінницької та Київської областей.

Уточнено: політичну палітру української еміграції (соціалісти, монархісти, націоналісти); політизацію громадського й політичного життя, виробничої та трудової адаптації (входження осіб різних політичних переконань до різноманітних організацій одночасно, незважаючи на те, громадсько-політичні вони чи культурницько-просвітні); форми трудової адаптації (офіційне працевлаштування, робота за наймом, роздрібна торгівля, приватні уроки, технічні переклади та підприємництво); шляхи та способи вирішення матеріально-побутових проблем, як в 1920-ті рр., так і в 1930-ті рр.; належність української еміграційної інтелігенції до УАПЦ та УГКЦ; форми та види еміграційних неформального спілкування та хобі (обговорення програшу національно-визвольних змагань 1917–1921 рр., різних політичних новин, питань працевлаштування та заробітків, якихось виразних особливостей у зовнішності або поведінці один одного; написання листів, читання художніх творів, колекціонування, приготування їжі, фотографування, кермування автівками, відвідування кінотеатрів, догляд за тваринами, езотерика); інтерпретацію громадського досвіду крізь призму прихованої «суб'єктивної» історичної реальності; творення українською еміграційною інтелігенцією глобального науково-культурного простору; еміграційні здобутки і втрати.

Потребує подальшої розробки питання еміграційної рекреації через розрізненість та поодинокість відомостей.

Повнота викладення матеріалів дисертації в роботах, опублікованих автором. Авторкою опубліковано 42 публікації. Із них: 3 публікації у виданнях, що індексуються в міжнародній наукометричній базі Web of Science; 34 публікації у вітчизняних фахових виданнях категорії Б (Серії: Історія – 33 публікації, 1 публікація у фаховому виданні категорії Б Серії: Філософія, Культурологія, Соціологія); 5 статей та 2 тез у збірниках наукових праць і матеріалах конференцій.

Список опублікованих праць, що відображають основні результати дисертації

Статті в наукових фахових виданнях, які включені до міжнародних бібліографічних і реферативних баз даних «Web of Science»

1. **Зубко О.**, Коцур А. Празько-подебрадський період життя Володимира Яковича Шевченка. (1924–1936). *Наукові записки ВДПУ ім. М. Коцюбинського. Серія: Історія*. Вип. 53. / За заг. ред. д. і. н., проф. О. А. Мельничука. Вінниця: ВДПУ ім. М. Коцюбинського. 2025. С. 159–170. **(Web of Science)**.

DOI: <https://doi.org/10.31652/2411-2143-2025-53-159-170>

<https://dspace.vspu.edu.ua/server/api/core/bitstreams/ffca2803-a7c6-4dcb-b2d8-baf23985853c/content>

2. **Зубко О.**, Мельничук О. Житлове питання української еміграції в Чехословаччині (1920 рр.). *Наукові записки ВДПУ ім. М. Коцюбинського. Серія: Історія*. Вип. 55. / За заг. ред. д. і. н., проф. О. А. Мельничука. Вінниця: ВДПУ ім. М. Коцюбинського. 2026. С. 116–125. **(Web of Science)**.

DOI: <https://doi.org/10.31652/2411-2143-2026-55-116-125>

<https://vspu.net/nzhist/index.php/nzhist/article/view/1151/1102>

3. Koliastruk, O., & **Zubko, O.**, (2026). Photography as Source the from the History of Everyday Life Ukrainian Emigration in inter-war Czechoslovakia. *Skhidnoievropeyskyi Istorychnyi Visnyk [East European Historical Bulletin]*, 38, 123–138. **(Web of Science)**.

doi: 10.24919/2519-058X.38.354891 **(Web of Science)**.

<https://eehb.dspu.edu.ua/article/view/354891/342269>

Статті у наукових фахових виданнях України, включених до категорії «Б»

4. **Зубко О. Є.** Науково-технічні відкриття 1930-х і повсякдення української еміграції в міжвоєнній ЧСР (1918–1939). *Науковий вісник Ізмаїльського державного гуманітарного університету: збірник наукових праць. Серія: Історичні науки*. Ізмаїл: РВВ ІДГУ. Вип. 55. 2021. С. 68–77.

DOI 10.31909/26168774.2021-(55)-8

<http://visnyk.idgu.edu.ua/index.php/nv/article/view/523/504>

5. **Зубко О. Є.** Стратегії повсякденного виживання української еміграції у міжвоєнній Чехословаччині (1918–1939). *Наукові праці Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка: історичні науки*. Кам'янець-Подільський: Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка, 2021. Т. 34. С. 234–241.

DOI 10.32626/2309-2254.2021-34.234–241

<https://drive.google.com/file/d/1TMILyw4e4HxkPpnIKgsQhIPI4xcRKbIW/view>

6. **Зубко О. Є.** Науково-технічні відкриття 1920-х та українська еміграція в міжвоєнній ЧСР (1918–1939). *Вісник Луганського національного університету імені Тараса Шевченка. Історичні науки*. Старобільськ: ДЗ «ЛНУ ім. Тараса Шевченка». № 9 (347). С. 146–156

DOI: 10.12958/2227-2844-2021-9(347)-146-156

<https://dspace.luguniv.edu.ua/xmlui/bitstream/handle/123456789/9293/12.%20Zubko.pdf?sequence=1&isAllowed=y>

7. **Зубко О. Є.** Як українці Чехословаччини чеську мову вивчали або українська міжвоєнна еміграція в новому лінгвістичному просторі. *Сумська старовина. Всеукраїнський науковий історичний журнал. Серія: Історія. Джерелознавство. Краєзнавство*. Сумський державний університет. Чернігівський національний педагогічний університет імені Т. Г. Шевченка. Вип. LVIII. Суми: СумДУ. 2021. С. 25–34.

<https://doi.org/10.21272/starovyna.2021.58.3>

https://essuir.sumdu.edu.ua/bitstream-download/123456789/85563/1/Zubko_starovyna_58_2021.pdf

8. **Зубко О. Є.** Українська еміграція в міжвоєнній ЧСР та шкідливі звички її представників (1921–1939). *Сумська старовина. Всеукраїнський науковий історичний журнал. Серія: Історія. Джерелознавство. Краєзнавство*. Сумський державний університет. Чернігівський національний педагогічний університет імені Т. Г. Шевченка. Суми: СумДУ. Вип. LIX. 2021. С. 33–39.

<https://doi.org/10.21272/starovyna.2021.59.3>

<https://starovyna.sumdu.edu.ua/wp-content/uploads/2022/01/3-%D0%97%D1%83%D0%B1%D0%BA%D0%BE-1.pdf>

9. **Зубко О. Є.** Неофіційне поле інформації та комунікації української еміграції в міжвоєнній ЧСР: анекдоти, бувальщини, плітки, чутки та оповідки (1918–1939). *Вісник Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна. Серія: «Історія України. Українознавство: історичні та філософські науки»*. Харків: ХНУ ім. В. Н. Каразіна. Вип. 32. 2021. С. 29–38.

DOI: 10.26565/2227-6505-2021-32-03

<https://periodicals.karazin.ua/uahistory/issue/view/2227-6505-2021-32>

10. **Зубко О. Є.** Проблема зайнятості та соціально-професійні адаптації українських вихідців на теренах міжвоєнної Чехословаччини. *Виробнича (трудова) повсякденність: між звичним і вимушеним (1918–1939)*. *Літопис Волині. Всеукраїнський науковий часопис*. Луцьк: Видавничий дім «Гельветика». Число 25. 2021. С. 86–92.

<https://doi.org/10.32782/2305-9389/2021.25.14>

<http://litopys.volyn.ua/index.php/litopys/article/view/271>

11. **Зубко О. Є.** Українська еміграція в міжвоєнній Чехословаччині та питання особистих фінансів (1918–1939). *Вісник Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна. Серія: «Історія України. Українознавство: історичні та філософські науки»*. Харків: ХНУ ім. В. Н. Каразіна. Вип. 3. 2021. С. 29–38.

DOI: 10.26565/2227-6505-2021-33-04

<https://periodicals.karazin.ua/uahistory/issue/view/2227-6505-2021-33>

12. **Зубко О. Є.** Цікаві факти з повсякденного життя українських емігрантів у міжвоєнній Чехословаччині (1921–1939). *Вісник Харківського національного університету ім. В. Н. Каразіна. Серія: «Історія України. Українознавство: історичні та філософські науки»*. Харків: ХНУ ім. В. Н. Каразіна. Вип. 35. 2022. С. 36–44.

DOI: <https://doi.org/10.26565/2227-6505-2022-35-04>

<https://periodicals.karazin.ua/uahistory/issue/view/1307/1713>

13. **Зубко О. Є.** Крони та іноземна валюта в гаманцях українських емігрантів міжвоєнної Чехословаччини (1918–1939). *Часопис української історії*. /За ред. доктора історичних наук, професора А. П. Коцура. Вип. 47. Київ: КНУ ім. Тараса Шевченка. 2022. С. 42–49.

DOI <https://doi.org/10.17721/2522-4611.2023.47.4>

https://drive.google.com/file/d/1yDGslZwGerJRVW8m9lkVhx_py_0fbkSp/view

14. **Зубко О. Є.** Подебрадське повсякдення Євгена Чикаленка (1925–1929). *Сіверянський літопис. Науковий журнал*. № 3. Чернігів: ЧОА. 2022. С. 136–142.

DOI: 10.5281/zenodo.7190848

<https://nasplib.isofts.kiev.ua/server/api/core/bitstreams/150045a9-e162-40a5-b2cf-bd60a8c9d6b6/content>

15. **Зубко О. Є.** Практики адаптації української еліти в реаліях «Російської допомогової акції» Т. Масарика: можливості та перешкоди (1919–1927). *Вчені записки Таврійського національного університету ім. В. І. Вернадського. Серія: Історичні науки*. Одеса: Видавничий дім «Гельветика». Т. 33 (72) № 4. 2022. С. 44–50.

DOI <https://doi.org/10.32782/2663-5984/2022/4.8>

https://www.hist.vernadskeyjournals.in.ua/journals/2022/4_2022/4_2022.pdf

16. **Зубко О. Є.** Осередок УАПЦ в Подебрадах міжвоєнної ЧСР (1924–1939). *Наукові праці Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка: історичні науки*. Кам'янець-Подільський: Кам'янець-Подільський національний університет ім. Івана Огієнка. Т. 37. 2022. С. 132–141.

DOI 10.32626/2309-2254.2022-37.132–143

<https://drive.google.com/file/d/1tdw1eGcx3BynRCstVpzt-4PBNcxasnJE/view>

17. **Зубко О. Є.** Пиво, тютюн та алкоголь в житті української еміграції в міжвоєнній Чехословаччині (1921–1939). *Науковий і культурно-просвітний краєзнавчий часопис «Галичина»*. Івано-Франківськ: ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника. Вип. 35. 2022. С. 117–124.

DOI: 10.15330/gal.35.117-124

<https://journals.pnu.edu.ua/index.php/istgal/article/view/6457/6735>

18. **Зубко О. Є.** Лаврівчанин Григорій Мельник (1893–1938(1939)(?)) – один із фундаторів Української Автокефальної Православної Церкви України в міжвоєнній Чехословаччині (1918–1939). *Вісник Луганського національного*

- університету імені Тараса Шевченка. *Історичні науки*. Ужгород: Видавничий дім «Гражда». № 4 (352). 2022. С. 111–119.
DOI: 10.12958/2227-2844-2022-4(352)-111-119
<http://visnyk.luguniv.edu.ua/index.php/vhis/issue/view/37>
19. **Зубко О. Є.** Празьке повсякдення професора Василя Сімовича (1923–1933). *Науковий вісник Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича: Історія*. Чернівці: ЧНУ імені Ю. Федьковича. № 1. 2022. С. 42–50.
DOI <https://doi.org/10.31861/hj2022.55.42-50>
<https://hj.chnu.edu.ua/hj/article/view/41/41>
20. **Зубко О. Є.** Неофіційне інформаційно-комунікаційне поле української еміграції у міжвоєнній Чехословаччині: анекдоти, переживання, чутки, плітки (1921–1939). *Вісник Харківського національного університету ім. В. Н. Каразіна. Серія: «Історія України. Українознавство: історичні та філософські науки»*. Харків: ХНУ ім. В. Н. Каразіна. Вип. 32. 2022. С. 29–38.
DOI: 10.26565/2227-6505-2021-32-03
<https://periodicals.karazin.ua/uahistory/issue/view/2227-6505-2021-32>
21. **Зубко О. Є.** Феномен «знекорінення»–«укорінення» української еміграції на теренах міжвоєнної Чехословаччини (1918–1939): оцінка в часі. *Вісник Луганського національного університету ім. Тараса Шевченка. Історичні науки*. Ужгород: Видавництво «Гражда», № 2 (356). 2023. С. 89–97.
DOI: 10.12958/2227-2844-2023-2(356)-89-97
<https://dspace.luguniv.edu.ua/xmlui/bitstream/handle/123456789/9857/9.%20Zubko.pdf?sequence=1&isAllowed=y>
22. **Зубко О. Є.** З чого сміялись українські емігранти в Чехословаччині в 1920-х. (За матеріалами сатирико-гумористичного видання «Подєбрадка»). *Вчені записки Таврійського національного університету ім. В. І. Вернадського. Серія: Історичні науки*. Одеса: Видавничий дім «Гельветика». Т. 34 (73) № 3. 2023. С. 22–26.
DOI <https://doi.org/10.32782/2663-5984/2023/3.4>
https://www.hist.vernadskyjournals.in.ua/journals/2023/3_2023/4.pdf
23. **Зубко О. Є.** Художньо-літературні смаки української еміграції на теренах міжвоєнної Чехословаччини (1920–1930 рр.). *Вчені записки Таврійського національного університету ім. В. І. Вернадського. Серія: Історичні науки*. Одеса: Видавничий дім «Гельветика». Т. 34 (73) № 4. 2023. С. 20–23.
DOI <https://doi.org/10.32782/2663-5984/2023/4.4>
https://www.hist.vernadskyjournals.in.ua/journals/2023/4_2023/4.pdf
24. **Зубко О. Є.** Викладачі Українського вищого педагогічного інституту ім. М. Драгоманова в Празі (1923–1933): короткий екскурс відстежених і невідстежених доль. *Вісник Харківського національного університету ім. В. Н. Каразіна. Історія України. Українознавство: Історико-філософські науки*. Харків: ХНУ ім. В. Н. Каразіна. Вип. 37. 2023. С. 26–36.
DOI: <https://doi.org/10.26565/2227-6505-2023-37-01>
[file:///C:/Users/o.zubko/Downloads/22913-Article%20Text-44262-1-10-20240213%20\(1\).pdf](file:///C:/Users/o.zubko/Downloads/22913-Article%20Text-44262-1-10-20240213%20(1).pdf)
25. **Зубко О. Є.** Неформальне спілкування представників українського еміграційного осередку міжвоєнної Чехословаччини (1921–1939). *Сумська старовина*. Суми: СумДУ. Вип. LXIII. 2023. С. 26–31.

DOI: <https://doi.org/10.21272/starovyna.2023.63.2>

<https://starovyna.sumdu.edu.ua/wp-content/uploads/2023/12/2-Zubko-O.-Ye.pdf>

26. **Зубко О. Є.**, Колястрок О. А. Грошові відносини українського еміграційного осередку міжвоєнної Чехословаччини (1918–1939). *Сіверянський літопис. Науковий журнал*. Чернівці: ЧОА. № 5–6. 2023 С. 129–139.

DOI: 10.5281/zenodo.7747339

<https://sl-journal.com.ua/index.php/journal/article/view/279/230>

27. **Зубко О. Є.** Повернення з небуття: Скидан Микола Антонович (1894–1954). *Наукові праці Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка: історичні науки*. Кам'янець-Подільський: Кам'янець-Подільський національний університет ім. Івана Огієнка. Вип. 43. 2024. С. 338–346.

DOI 10.32626/2309-2254.2024-43.338-346

https://drive.google.com/file/d/1nZ_BU0t_6JK-AO_Ncc_u6QwlxjcdZtiK/view

28. **Зубко О. Є.** Українська еміграція та чеський культурний простір. *Літопис Волині*. Луцьк: Волинський національний університет ім. Лесі Українки. Число 30. 2024. С. 89–93.

DOI <https://doi.org/10.32782/2305-9389/2024.30.13>

<http://litopys.volyn.ua/index.php/litopys/article/view/512/443>

29. **Зубко О. Є.** Біографії українських емігрантів міжвоєнної Чехословаччини: замовчування та містифікації. (1919–1939). *Вісник Луганського національного університету ім. Тараса Шевченка: Історичні науки*. Ужгород: Видавництво «Гражда». № 3(362). 2024. С. 128–149.

DOI 10.12958/2227-2844-2024-3(362)-128-149

<http://visnyk.luguniv.edu.ua/index.php/vhis/article/view/1002/1004>

30. **Зубко О. Є.** Повсякденний досвід українських емігрантів міжвоєнної Чехословаччини: уроки для наступних поколінь (1921–1939). *Часопис української історії*. Київ: ВПЦ «Київський університет». Вип. 51. 2025. С. 94–101.

DOI: <https://doi.org/10.17721/2522-4611.2025.51.8>

https://drive.google.com/file/d/1Mok5zXyhaWdeEJ_wBnGxdAvli5x-oTId/view

Публікації, які додатково розкривають результати дослідження

31. **Зубко О. Є.** Подолянин-«увпіст» Микола Олексійович Тимченко (1882–1956(?)) *Наукові записки Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського. Серія Історія*. Збірник наукових праць /За заг. ред. д. і. н., проф. О. А. Мельничука. Вінниця: ТОВ «Нілан-ЛТД», 2018. Вип. 26. С. 146–153. **(Категорія Б).**

DOI: відсутнє

http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nzvdpu_ist_2018_26_25

32. **Зубко О. Є.** Чутки, плітки та міфи в середовищі української міжвоєнної празької еміграції (1921–1939). *Вісник Черкаського національного університету ім. Б. Хмельницького. Серія: Історичні науки*. Черкаси: ЧНУ ім. Б. Хмельницького. № 3–4, 2018. С. 72–78. **(Категорія Б).**

DOI: 10.31651/2076-5908-2018-3-4-72-78

http://nbuv.gov.ua/UJRN/VchuI_2018_3-4_12

33. **Зубко О. Є.** Волинь у подільському серці: Федір Олександрович Сумневич (1885–?). *Літопис Волині. Всеукраїнський науковий часопис*. Луцьк: Волинський національний університет імені Лесі Українки. 2018. Число 19. С. 122–130. **(Категорія Б).**

DOI: відсутнє

<https://litopys.volyn.ua/index.php/litopys/article/view/91/54>

34. **Зубко О. Є.** Українська політична еміграція в міжвоєнній Чехословаччині (1921–1939). Світ захоплень і уподобань її представників. *Історичні і політологічні дослідження. Науковий журнал*. Вінниця: Донецький національний університет імені Василя Стуса. 2019. № 2 (65). С. 72–82. **(Категорія Б).**

DOI: <https://doi.org/10.31558/2079-1828.2019.2.7>

<https://jhpr.donnu.edu.ua/article/view/7731>

35. **Зубко О.,** Книревич С. Білоруси на службі УНР: Олександр Максимович Жихович (1900–1973). Post Scriptum: листопадовий допит 1953 р. та останні роки життя. *Науковий вісник Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича: Історія*. Чернівці: Чернівецький університет імені Юрія Федьковича, 2019. № 1. С. 67–76. **(Категорія Б).**

DOI <https://doi.org/10.31861/hj2019.49.67-76>

http://nbuv.gov.ua/UJRN/hjyfcnuj_2019_1_10

36. **Зубко О. Є.** Їжа в житті української еміграції ЧСР (1921–1939). *Наукові записки Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського. Серія Історія*. Збірник наукових праць /За заг. ред. д. і. н., проф. О. А. Мельничука. Вінниця: ТОВ «ТВОРИ», 2019. Вип. 30. С. 69–73. **(Категорія Б).**

DOI: <https://doi.org/10.31652/2411-2143-2019-30-69-73>

<https://dspace.vspu.edu.ua/server/api/core/bitstreams/930508bc-6ae2-4c09-877f-61b3981264f0/content>

37. **Зубко О. Є.** Кіно в житті української еміграції в міжвоєнній ЧСР. Вісник Маріупольського державного університету. Серія: Філософія, Культурологія, Соціологія. Маріуполь: МДУ. 2019. Вип. 18. С. 37–41.

DOI 10.34079/2226-2849-2019-9-18-37-43 **(Категорія Б).**

https://repository.mu.edu.ua/jspui/bitstream/123456789/1475/1/filosof_kulturolog_so_tsiolog_vyp_18.pdf

Особистий внесок здобувача. Дисертація має самостійний характер. Усі наукові положення й висновки одержані докторанткою особисто. У публікаціях, підготовлених у співавторстві, авторці належить такий доробок: у науковій розвідці (Зубко & Книревич, 2019) – аналіз протоколу допиту одного з одинадцяти «білорусів на службі УНР», студента Української господарської академії в Подєбрадах Олександра Жиховича, активного учасника українського та білоруського студентських рухів у 1920–1930 рр., а в 1950-х рр. – архівіста металургійного підприємства Вітковице у місті Остраві, віднайдений в Архіві Служби безпеки Чеської республіки; у спільній статті (Зубко & Коляструк, 2023) – оприлюднення офіційного курсу чехословацької крони у співвідношенні з американським долларом у 1923–1933 рр., а також уточнення співвідношень чехословацької крони з польським злотим, австрійською та німецькою марками,

радянським червінцем у 1924–1939 рр.; в спільній праці (Зубко & Коцур, 2025) – розгляд причин неможливості створення розвідувального центру УНР на теренах міжвоєнної ЧСР крізь призму повсякденного життя розвідника й студента Української господарської академії в Подєбрадах Володимира Яковича Шевченка; у спільному науковому дослідженні (Зубко & Мельничук, 2026) – характеристика форм вирішення житлового питання українським емігрантством у 1920 рр., а в спільному аналітичному огляді (Зубко & Коляструк, 2026) з'ясування потенціалу фотокарток – одного з візуальних джерел історії еміграційної повсякденності.

Апробація результатів дослідження. Основні положення та результати дослідження представлено та успішно обговорено на міжнародних наукових, науково-практичних і всеукраїнських наукових і науково-практичних конференціях.

Міжнародних: науково-практичній конференції «Історико-культурний феномен Української господарської академії в Подєбрадах» (Харків–Київ–Прага, Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна, Інститут дослідження діаспори (м. Київ), Посольство України в Чеській Республіці, Інститут східно-європейських досліджень Карлового університету в Празі, Чеська асоціація українців, 25 листопада 2022 р.); науково-практичній конференції «Чехи і словаки в історії Центрально-Східної Європи ХХ–ХХІ ст.: від чехословакізму до оксамитового розлучення» (Київ, Київський національний університет імені Тараса Шевченка, 27 жовтня 2023 р.); науково-практичній конференції «Карпатська Україна як етап українського державотворення та боротьби українців за незалежність у ХХ ст.» (Ужгород, Ужгородський національний університет, 14–15 березня 2024 р.); науковій конференції «Музей Визвольної Боротьби України в Празі (ЧСР): до історії заснування та доля колекцій» (Київ, Інститут української археографії та джерелознавства ім. М. С. Грушевського НАН України, 19 вересня 2025 р.).

Всеукраїнських: науковій конференції «Ділове та приватне листування в Україні в першій половині ХХ ст.: основні смисли та обговорювані проблеми» (Київ, Інститут української археографії та джерелознавства ім. М. С. Грушевського НАН України, 15 жовтня 2024 р.); науково-практичній конференції «Україна у світовому та історичному просторі» (Київ, Маріупольський державний університет, 2 травня 2025 р.); I-й та II-й науково-практичних конференціях «Історія Донеччини: (пере)осмислення» (Вінниця, Донецький національний університет імені Василя Стуса, 14 листопада 2024 р., 30 жовтня 2025 р.).

Дисертацію на здобуття наукового ступеня кандидата історичних наук на тему «Створення та діяльність Українського вищого педагогічного інституту імені М. Драгоманова в Празі (1923–1933)» за спеціальністю 09.00.12 – українознавство, що захищена в 2010 р., у тексті докторської не використано.

Відповідність змісту дисертації спеціальності, за якою вона подається до захисту. Дисертація відповідає спеціальності 07.00.01 – історія України.

У процесі обговорення дисертації до неї не було висунуто жодних зауважень щодо самої суті роботи.

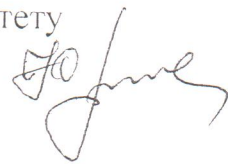
З урахуванням зазначеного на фаховому семінарі кафедра ухвалила:

Дисертація Зубко Ольги Євгеніївни «Емігрантське повсякдення української інтелігенції у Чехословаччині між двома світовими війнами (1918-1939)» є завершеним науковим дослідження і рекомендується для подання до розгляду та захисту на спеціалізованій вченій раді.

Дисертація Зубко О. Є. за своїм змістом та викладом результатів відповідає вимогам пп. 7, 8, 9 «Порядку присудження та позбавлення наукового ступеня доктора наук», затвердженого постановою Кабінету Міністрів України «Деяк питання присудження (позбавлення) наукових ступенів» від 17 листопада 2021 р № 1197.

Головуючий на засіданні:

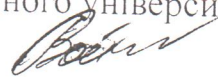
кандидат історичних наук, професор, завідувач кафедри
всесвітньої історії і міжнародних відносин
Вінницького державного педагогічного університету
імені Михайла Коцюбинського

Юрій ЗІНЬКО

Секретар засідання:

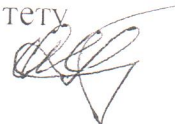
кандидат історичних наук, доцент кафедри культури,
методики навчання історії та спеціальних історичних дисциплін
Вінницького державного педагогічного університету
імені Михайла Коцюбинського

Анатолій ВОЙНАРОВСЬКИЙ

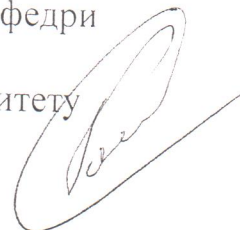
Рецензенти:

доктор історичних наук, професор, декан
факультету історії і міжнародних відносин
Вінницького державного педагогічного університету
імені Михайла Коцюбинського

Олег МЕЛЬНИЧУК

доктор історичних наук, професор, завідувач кафедри
історії України
Вінницького державного педагогічного університету
імені Михайла Коцюбинського

Іван РОМАНЮК

доктор історичних наук, професор кафедри культури,
методики навчання історії та спеціальних історичних дисциплін
Вінницького державного педагогічного університету
імені Михайла Коцюбинського

Тетяна КАРОЄВА